

Memo

Aan : Kernteam herijking beroepsprofiel
Van : College voor de Beroepsreglementering
Betreft : Consultatie beroepsprofielen
Datum : 14 maart 2025

Inleiding

Het College voor de Beroepsreglementering (CB) spreekt haar waardering uit voor het vele werk dat het Kernteam Herijking Beroepsprofiel heeft verzet om te komen tot het concept van de herijkte Verordening op de beroepsprofielen en de daarbij behorende documentatie. Vanuit haar rol en expertise zou het CB graag enkele punten onder de aandacht van het Kernteam brengen. Het gaat daarbij om:

- de duidelijkheid en werkbaarheid van de voorgestelde eindsituatie;
- de relatie van de bevoegdheden van de accountants met de beroepsreglementering;
- de afbakening van de verschillende werksoorten; en
- de competenties van accountants.

Duidelijkheid en werkbaarheid van de voorgestelde eindsituatie

De voorgestelde nieuwe structuur met specialisaties die in het register worden opgenomen, betreft een forse aanpassing ten opzichte van de huidige situatie die twee beroepstitels kent, en daarbij één (en na invoering van de duurzaamheidsassurance, twee) aanvullende aantekeningen. Hierbij wordt de titel RA altijd gecombineerd met de aantekening dat de opleiding voldoet aan de eisen voor de wettelijke controle, terwijl dat bij de titel AA niet altijd het geval is. Het CB vindt dat de voorstellen helderder moeten zijn over hoe in de toekomst specialisaties behaald en behouden kunnen worden, resp. wanneer zij dan weer verloren gaan.

Het CB merkt daarbij op dat sommige specialisaties, bijvoorbeeld die inzake IT-audit, grote raakvlakken vertonen met de werkzaamheden van verwante beroepsgroepen (in dit geval de beroepsgroep van de RE). Dit roept de vraag op hoe de specialisaties zich verhouden tot die andere beroepsgroepen en hun titels.

Ook is het voorstel niet concreet over het wisselen van specialisaties. Het CB vraagt zich hierbij af of dit in de praktijk veel zal voorkomen. Het CB schat in dat in de medische sector, die als vergelijking wordt aangehaald, het aantal wisselingen van de specifieke registraties beperkt zal zijn en in de praktijk beperkt tot aanpalende gebieden. Het CB veronderstelt dat dit binnen de accountancy niet anders zal zijn. Nu ook onduidelijk is (zie hieronder) hoe de bevoegdheden van een specialisme zich verhouden tot de beroepsreglementering, roept dit voor het CB sterk de vraag op wat de meerwaarde zal zijn van het registreren van deze specialismen.

Relatie van bevoegdheden van de accountants met de beroepsreglementering

In de voorstellen voor fase 2 wordt een nadere specialisatie voor accountants voorgesteld. Op basis van bepaalde criteria kunnen accountants die specialisaties behalen en behouden, en hebben zij die specialisaties ook nodig om bepaalde opdrachten te mogen uitvoeren.

Het CB schat in dat hierbij een goede koppeling zal moeten worden gelegd tussen de bevoegdheden op grond van de specialisatie en de eisen aan de opdrachten die worden uitgevoerd. Dit laatste is, als onderdeel van de beroepsreglementering, de verantwoordelijkheid van het CB.

Wij stellen voor dat het Kernteam en het CB bij de uitwerking van de specialisaties in fase twee gezamenlijk de voorstellen voor deze samenhang uitwerken, zodat een goed samenhangend stelsel van regelgeving kan worden ontwikkeld.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Afbakening van de werksoorten

In de voorgestelde beroepsprofielen is aangesloten op de bepalingen in de Wet op het accountantsberoep (Wab) inzake de aantekeningen 'wettelijke controle'¹ en 'duurzaamheidsassurance'². Hoewel de aansluiting hierbij voor de hand lijkt te liggen, stelt het CB toch voor deze voorstellen te heroverwegen. Dit komt omdat ook controleopdrachten die buiten het domein van de wettelijke controle vallen, volgens dezelfde beroepsreglementering als die van de wettelijke controle moeten worden uitgevoerd (immers, de Standaarden 000N tot en met 720 zijn op dezelfde wijze van toepassing). Deze controleopdrachten kunnen ook een vergelijkbare complexiteit hebben, denk daarbij bijvoorbeeld aan controles in de zorgsector, van onderwijsinstellingen of die van de Rijksoverheid.

In de toelichting bij de artikelen 7 en 8 (pagina 12 en 13 van de ontwerpverordening) wordt nader ingegaan op deze afbakening. De daar opgenomen criteria om de werksoorten af te bakenen zijn in de praktijk niet eenduidig, en vragen om interpretatie. Ook sluiten deze criteria niet aan op de beroepsreglementering.

Ook merkt het CB op dat de gereedschapskist van de accountant voor de uitvoering van controlewerkzaamheden op vergelijkbare wijze wordt gebruikt voor het uitvoeren van beoordelings- en andere assurance-opdrachten. Hierbij kan wel de intensiteit van het gebruik van de controletechnieken anders zijn, maar de technieken zelf zijn dat niet.

Het CB dringt er daarom op aan om voor de bepaling van de opleidingsvereisten nauw aan te sluiten bij de aard van de werkzaamheden (controle, beoordeling, assurance danwel aan assurance verwant). Het CB treedt daarbij graag nader met het Kernteam in discussie over de vraag of de scheidslijn zou moeten liggen bij controle versus andere dienstverlening, danwel bij assurance danwel aan assurance verwant.

Competenties van accountants

De toelichting bij de concept-verordening gaat in op de competenties van accountants. Het CB vindt de competenties een belangrijke gemeenschappelijke basis voor alle accountants. Op enkele punten stelt het CB voor de competenties te verduidelijken:

- Bij de competentie 'lerend en reflectief vermogen' is opgenomen dat de accountant 'aandacht [heeft] voor het verbeteren van zowel zichzelf als het team' en 'voor de leerprocessen binnen het team en de professionele omgeving'. Het CB is van oordeel dat 'aandacht hebben voor' te zwak is uitgedrukt. Het CB adviseert meer actievare houding van de accountant in deze competentie op te nemen.
- Bij de competentie 'leiderschap en verantwoordelijkheid' lijkt het element verantwoordelijkheid nemen minder concreet te zijn uitgewerkt dan het element leiderschap. Van leiderschap is concreet aangegeven waarover de accountant beschikt en waarvoor de accountant aandacht en zorg heeft. Het CB adviseert om ook het aspect verantwoordelijkheid op een vergelijkbare manier concreet uit te werken.

Afsluiting

De Verordening op de Beroepsprofielen heeft als belangrijkste functie een leidraad te zijn voor de CEA bij het vaststellen van de eindtermen voor de (initiële) accountantsopleidingen die opleiden tot de titels RA en AA en het behalen van de wettelijke aantekeningen inzake de controle en duurzaamheidsassurance. Daarom vindt het CB belangrijk dat:

- De verschillende opleidingen (en daaraan gekoppelde verschillende beroepstitels en aantekeningen) goed aansluiten op de onderscheiden werksoorten en daarbij behorende (beroeps)regelgeving;
- Indien wordt gekozen voor het opnemen van specialisaties in het register, helder is wat de betekenis is van een dergelijk specialisme, en hoe dat kan worden verkregen, behouden en hoe dat verloren gaat. Ook moet daarbij helder zijn hoe de specialismen zich verhouden tot andere beroepsgroepen waar dat relevant is. Tenslotte moeten de verantwoordelijkheden rondom het beheer (verwerken van aanmeldingen en doorhalingen) van het register duidelijk zijn.
- De gemeenschappelijke en onderscheidende competenties van alle accountants adequaat zijn uitgewerkt, net als de gemeenschappelijke resp. onderscheidende elementen voor de verschillende accountantstitels en de aantekeningen daarbij.

¹ Artikel 36, tweede lid onder i. Wab.

² Artikel 36, tweede lid onder j. Wab (indien de wijzigingen voorgesteld bij de Wet implementatie richtlijn duurzaamheidsrapportering worden aangenomen)